

CIGÁNY TÖRTÉNETI, KULTURÁLIS, OKTATÁSI ÉS HOLOKAUSZT KÖZPONT

2017. 01. 27.

MAKAI ISTVÁN BESZÉDE

Tisztelt Emlékezők!

A mai nap a holokauszt nemzetközi emléknapja. 72 évvel ezelőtt, 1945. január 27-én szabadította fel a Vörös Hadsereg az auschwitzi haláltábor, a náci néppusztítás jelképévé vált földi poklot. Ez valóban pokol volt! Olyan, amelyben kegyetlenül meggyötörték és megkínózták az ártatlan áldozatokat, akiknek életét a náci eszme jegyében oltották ki. Auschwitz az a hely, amely az iparszerű tömeggyilkosságok szimbólumává vált.

A közel hatmilliós zsidóság és a csaknem félmillió cigányság mellett, az emberi életre méltatlannak ítélt fogyatékosokat, alsóbbrendűnek nevezett népek fiait gyilkolták meg a náci. A náci birodalomban altáborokkal együtt több száz koncentrációs tábor működött. Auschwitz volt az a hely, amely a minden képzeletet felülmúló rettenet és borzalom jelképévé sűrűsödött ebben a földi pokolban. Azon keveseket, akik túlélték, örök lidércnyomásként kísérti a múlt.

A holokauszt emléknapján a világ minden részén fejet hajtanak az áldozatok előtt, a szörnyűségeket felidézve. Emlékeznek és emlékeztetnek. Nemcsak azért, hogy ami történt, feledésbe ne merüljön, hanem azért is, hogy ez a tragédia soha többé ne ismétlődjék meg.

Kötelességünk emlékeztetni arra, hogy közös jövőt csak közös akarat, hittel és szándékkal, a múlt bölcs feldolgozásával lehet építeni. Mi egy olyan világban hiszünk, amely az emberi életéről, méltóságról és az emberi jogokról szól. Ezért olyan helyé kell tenni a világot, hogy mindannyian otthon érezzük benne magunkat.

Hogyan tudnánk kegyeletünket jobban leróni az áldozatok előtt, mint azzal, hogy a következő nemzedékeket is emlékezésre hívjuk. Olyan helyre, amely a roma holokauszt áldozatainak is emléket állít. Mi cigányok, létrehoztunk egy olyan intézményt, amely Magyarországon és Európában is egyedülálló. Ami egyszerre szolgálja önbecsülésünket, kultúránk és történelmünk emlékeztetését, s egyben kifejezi közösségünk intézményesített erejét is. A Cigány Történeti Kulturális Oktatási és Holokauszt Központ hidat vert a múlt, a jelen és a jövő között. Identitást őrző és építő intézménnyé vált. Közösségi térré és közösségi élet helyszínévé lett.

Az intézmény 2014. augusztus 2-án nyitotta meg kapuit, és olyan erkölcsi, szellemi tartást adott közösségünknek, amelyre az egész ország méltán lehet büszke. A Holokauszt Központ fennállása óta több ezer látogatót fogadott itthonról és külföldről egyaránt. Több ezer diákot sikerült bevonnunk programjaink során a múlt feldolgozásába és élővé tettük a roma történelemben, kultúrában betöltött szerepünket. Az 1956-os roma hősoktól kezdődően, a roma olimpikek felidézésével egyaránt.

A következő közösségi munkának eredményeképpen, kézzelfogható, sokak által megbecsült intézménnyé váltunk. Kérem, engedjék meg, hogy a hozzánk érkezett e-mailekből néhányat felolvassak:

„Intézményünkben csak enyhe értelmi sérült, tanulásban akadályozott gyermekek tanulnak, tanulóink fele roma származású. Örömmel vettünk hát részt az önök által kiírt pályázaton, sokat tudtunk meg belőle. Köszönettel tartozom, mert 7. osztályos tanítványaim nagy lelkesedéssel dolgoztak, kutattak, olvastak a feladatokhoz. Remek fejlesztési lehetőséget rejtettek a rejtvények. Köszönet a feladatírónak, mert módszertanilag remekül fel tudtam használni őket, nálam minden gyerek minden feladat megoldására önként jelentkezett, mert a differenciálást nem fogadták el, mondván, "ezt én is meg tudom csinálni". Egészséges versenyszellem alakult ki nálunk, így ezer példányban kellett fénymásolni.”

„Gratulálok a pályázathoz. Nemcsak jól szerkesztett, változatos feladatokat tartalmaz, hanem sok, számomra is új ismeretet közvetít. Kívánom, hogy hatékonyan segítse az előítéletek lebontását és a cigány/roma kultúra megismerését.”

Most engedjék meg, hogy emlékkönyvünkől, a hozzánk érkezők bejegyzéseiből idézzek:

„Örülök a központ létrehozásának. Fontos, hogy az új generáció kultúránról, értékrendünkről, történelmünkről tájékozódhasson. Remélem sok fiatal roma és nem roma látogatójuk lesz a jövőben. Sikeres munkát kívánok!”

„Fantasztikus és döbbenetes előadásban volt részünk. Sokkal szegényebbnek érezném magamat, ha nem vettem volna részt ezen a tárlatvezetésen.”

„Nagy öröm és megtiszteltetés, hogy minket is szeretettel fogadtak itt. Az egész kiállítás nagyon érdekes és szép. A mi történelmünk is nagyon érdekes. Amiket eddig nem is tudtunk, azt itt személyesen megismerhettük. Nagyon kedvesek és segítőkészek voltak itt velünk. Nagyon köszönjük ezt a csodálatos élményt.”

„Legyenek azok az önfeláldozó honfitársaink is áldottak, akik ezt az intézményt létrehozták és működtetik. Gratulálok!”

Tisztelt Emlékezők, Kedves Barátaim!

Miközben fejet hajtunk az áldozatok előtt, egy rendkívül szomorú esemény hírért is meg kell osztanom Önökkel.

A Roma Holokauszt Központot, amikor létrehoztuk állami és pályázati források nélkül, úgy gondoltuk, hogy maradandót alkotunk a közösségünk részére. Tartoztunk magunknak ennyivel. Az élet minket igazolt. Olyan intézményt hoztunk létre, amely Magyarországon és Európában is egyedülálló. Azt gondoltuk, hogy ez a fajta értékteremtés, amely sok-sok ember közös összefogásával valósult meg, találkozik a kormány azon szándékával, hogy támogatják az értékteremtő és közösség építő munkát. Támogatják, és segítik a központ működését. Sajnos nem így történt. A kormány nem lett szövetségesünk értékteremtő munkánkban.

A közel három éves működés során önkéntesek segítségével tartottuk fent ennek az intézménynek a működését. Nem mondom azt, hogy soha egy fillér támogatást nem kaptunk a kormánytól az intézmény működéséhez, de döntően a barátaink, segítőkink akaratának és jóindulatának köszönhetően működhetett a központunk. Mára a forrásaink elapadtak. Azt gondoltuk, hogy ha stadionokra jut több százmilliárd forint, akkor talán a roma holokauszt intézményesített támogatására is jut. Tévedtünk. Ügyünk a kormány mostohagyereke, úgy is bánik vele. Úgy látszik sokunk számára fontos ez az intézmény, de a kormányzat számára nem.

Mi megtettünk mindent annak érdekében, hogy nyitva lehessen, és működhessen ez a nagyszerű intézmény. Levelet írtunk és segítő kezet kértünk a miniszterelnök úrtól és Balog Zoltán miniszter úrtól is. Sajnos falakba ütköztünk, és támogatókat a kormány részéről nem találtunk. Ha mérleget akarnánk vonni, akkor azt kell, hogy mondjam, a Roma Holokauszt Központ létrehozásával és működtetésével több pénzt fizettünk be az államkasszába, mint amennyit kaptunk. Örülnénk, ha ma itt lenne a Miniszterelnök és Balog Zoltán miniszter, és a szemükbe nézve ezeknek a gyerekeknek, akik a körülöttünk lévő fényképekről tekintenek ránk, elmondanák nekik, miért nem jöhetnek ebbe a központba többet.

Nekünk nincs miért szégyenkeznünk. Mert olyat tettünk, amit előttünk még senki. Itt áll Önök előtt a cigány közösség intézményesített ereje. Kinek kell hát szégyenkeznie? A kérdést döntsék el Önök, szívük és meggyőződésük szerint. Fájdó és szomorú szívvel mondom azt, hogy mind az, amit Önök most látnak, az a szellemi, erkölcsi, szakmai anyag aminek tanúi, nem lesz többé elérhető a nyilvánosság számára. A mai nappal a Cigány Történelmi Kulturális Oktatási és Holokauszt Központ véglegesen bezár! Megértettük az üzenetet, tudjuk és tudni fogjuk, hogy kik azok, akikre számíthatunk.

Üzenjük mindazoknak, akik a közös jövő építésén fáradoznak, hogy megtaláljuk az együtt cselekvés lehetőségét. Amit közösen felépítettünk, az a miénk. Azt a szellemi, szakmai és erkölcsi tőkét, ami létrehozta a Cigány Holokauszt Központot, azt nem adjuk. A Cigány Holokauszt Központ lángját eltesszük, szívünkben és lelkünkben őrizzük, hogy ha újra lehetőségünk lesz, ezt az örökséget tovább adjuk fiataljainknak. Mert hiszünk abban, hogy múltunk közös lesz a jövőben is. Köszönöm, hogy meghallgattak.